Lausunto

13.10.2016

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunta
Verojaosto

Viite Asiantuntijapyyntönne 6.10.2016, HE 175/2016 vp

Hallituksen esitys laeiksi perintö- ja lahjaverolain sekä tuloverolain 47 §:n muuttamisesta

Perintö- ja lahjaverolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että verotusta kevennettäisiin veroasteikkojen kaikissa portaissa painottaen kevennykset yritysten ja maatilojen sukupolvenvaihdosten edistämiseksi ensimmäisen veroluokan lahjaveroasteikkoon.

Perintö- ja lahjaverolakia muutettaisiin myös siten, että perittävän kuoleman johdosta lähiomaiselle tai kuolinpesälle maksettavan vakuutuskorvauksen ja siihen verrattavan taloudellisen tuen osittainen verovapaus poistettaisiin. Puolisovähennystä ja alaikäisyysvähennystä korotettaisiin. Lisäksi maatilan ja muun yrityksen sukupolvenvaihdoshuojennusta koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että kun alaikäisen perillisen perintöosaan kuuluu huojennuksen edellytykseksi säädetty osa osakeyhtiön omistamiseen oikeuttavista osakkeista, yritystoiminnan jatkamisedellytyksen arvioimisessa perillisen jatkamisena voitaisiin pitää myös edunvalvojan toimintaa yhtiössä.

Tuloverolain luovutusvoittoverotusta koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että myytäessä perintönä tai lahjana saatu maatila, muu yritys tai sen osa, johon on sovellettu perintö- ja lahjaverolain sukupolvenvaihdoshuojennusta koskevia säännöksiä, hankintamenona pidettäisiin sitä määrää, josta perintö- tai lahjavero on aikanaan suoritettu.

Suomen Yrittäjät esittää lausuntonaan seuraavaa:

Esitys liittyy pääministeri Sipilän hallituksen ohjelmaan, jonka mukaan sukupolvenvaihdoksia edistetään perintöveroa keventäen ja arvioidaan muut kehittämistarpeet. Ehdotettu toimenpidekokonaisuus sisältää pääosin kannatettavia muutosehdotuksia. Haluamme kiinnittää huomiota seuraaviin esityksen yksityiskohtiin.

Veroasteikkojen keventäminen

Pidämme esitystä veroasteikkojen keventämisestä tervetulleena. Vuodesta 2011 lähtien tehdyt perintö- ja lahjaveroasteikkojen kiristykset ovat painottuneet voimakkaasti veroasteikkojen yläpäähän, minkä johdosta myös yritysten sukupolvenvaihdosten toteuttamiseen liittyvät verokustannukset ovat kasva-

neet. Ensimmäisessä veroluokassa suurempien varallisuuserien veroprosentit ovat nousseet seitsemällä prosenttiyksiköllä, mikä merkitsee 54 %:n veronkiristystä.

Veronkorotukset ovat osaltaan lisänneet riskiä siitä, että yritystoiminnan jatkajalle aiheutuva verokustannus heikentää yrityksen toimintaedellytyksiä ja mahdollisuuksia työllistää. Veronkiristysten purkaminen on siten yritysten toimintaedellytysten paranemisen johdosta tervetullutta. Tehtyjen perintö- ja lahjaveron korotusten purkamista tulisi myös edelleen jatkaa julkisen talouden tasapainottamistavoitteen asettamissa raameissa.

Alaikäisen perinnönsaajan oikeus sukupolvenvaihdoshuojennukseen

Sukupolvenvaihdosten helpottamiseksi ehdotetaan, että alaikäisen perintöosaan sisältyvien osakeyhtiön osakkeiden osalta yritystoiminnan jatkamisen arvioimisessa perillisen jatkamisena voitaisiin pitää myös edunvalvojan toimintaa osakeyhtiössä.

Ehdotus on tarpeellinen ja perusteltu. Ehdotuksen toteuttaminen parantaisi edellytyksiä jatkaa yritystoimintaa alaikäisen perintöosaan kuuluvassa perheyhtiössä. Muutoksella voitaisiin myös välttää sosiaalisesti kohtuuttomia tilanteita, joita voi syntyä esimerkiksi silloin, kun yrittäjäperheessä puolisoista toinen kuolee, eikä alaikäisen lapsen verotuksessa voida soveltaa sukupolvenvaihdoshuojennusta perinnönsaajan alaikäisyyden vuoksi.

Esityksen mukaan muutos tulisi voimaan vuoden 2017 alusta. Suomen Yrittäjät esittää, että uutta säännöstä sovellettaisiin taannehtivasti verovelvollisen hyväksi korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun KHO 2015:166 jälkeiseltä ajalta eli 19.11.2015 lähtien. Muutosehdotuksemme ei todennäköisesti koskisi useaa verovelvollista, joten sen fiskaalinen vaikutus olisi hyvin marginaalinen. Yksittäiselle perinnönsaajalle lain soveltamisajankohdan varhentamisella tältä osin voisi sitä vastoin olla hyvinkin huomattava merkitys.

Perittävän kuoleman johdosta maksettavat vakuutuskorvaukset

Oma-aloitteisen, vapaaehtoisen sosiaaliturvan rakentamiseen liittyvät veronkiristykset antavat vääränlaisen signaalin siitä, ettei oma-aloitteista talouden turvaamista pidettäisi tärkeänä. Vakuutuskorvausten ja niihin verrattavan taloudellisen tuen osittaisen verovapauden poistaminen merkitsisi osaltaan kannusteen poistamista omaehtoiselta sosiaaliturvan järjestämiseltä, mitä voidaan pitää valitettavana.

Henkivakuutuksella voidaan varautua yrittäjän perheen talouden turvaamiseen ja yritystoiminnan jatkumiseen yrittäjän kuoleman varalta. Yritysvarallisuus on tyypillisesti epälikvidiä varallisuutta, mutta yritystoimintaa jatkava, vakuutuksen edunsaajana oleva perinnönsaaja voi käyttää vakuutuskorvausta perintöveron maksamiseen ja mahdollisesti kanssaperillisiltä lunastettavien perintöosuuksien rahoittamiseen, mikä osaltaan mahdollistaa yritystoiminnan jatkuvuuden.

Esityksen mukaan kuolemantapauskorvausten verokohtelu muuttuisi vuoden 2017 alusta. Nähdäksemme olisi kuitenkin kohtuullista, että vakuutetuille varataan riittävä aika uuteen sääntelyyn sopeutumiseksi. Mikäli esitetty muutos toteutetaan, ennen lain voimaantuloa otettuihin vanhoihin vakuutuksiin voitaisiin tällöin soveltaa uutta sääntelyä esimerkiksi 1.1.2022 alkaen.

Perintönä tai lahjana saadun yrityksen edelleen luovutuksen luovutusvoittoverotus

Tuloverolain 47 §:n 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös luovutusvoiton määrää laskettaessa käytettävästä hankintamenosta, kun luovutuksen kohteena on yritys, jonka luovuttaja on saanut perintönä tai lahjana ja johon on sovellettu perintö- ja lahjaverolain sukupolvenvaihdoshuojennusta. Hankintamenona pidettäisiin tällöin sitä määrää, josta perintö- ja lahjavero on suoritettu.

Esitetty tuloverolain muutos merkitsisi luovutusvoittoverotuksen merkittävää kiristymistä luovutettaessa edelleen omaisuutta, johon on sovellettu perintö- ja lahjaverolain 55 §:n huojennussäännöstä. Perintö- ja lahjaverolain huojennus on veron maksuunpanoon liittyvä huojennusmenettely, eikä siinä tehdyllä omaisuuden arvostamisella verotusarvoonsa tulisi olla vaikutusta luovutusvoittoverotukseen. Sukupolvenvaihdoshuojennukseen liittyvän viiden vuoden karenssiajan voidaan katsoa muodostavan riittävän rajoitteen sukupolvenvaihdoksena siirtyneen omaisuuden jatkoluovutukselle.

Mikäli esitetty muutos kuitenkin toteutetaan, verokertymän lisäys tulisi kohdistaa perintö- ja lahjaveroasteikkojen keventämiseen sukupolvenvaihdosten edistämiseksi. Esityksen mahdollinen voimaantulo tulisi myös toteuttaa siten, että hankintamenon laskemista koskevaa uutta säännöstä sovellettaisiin luovutuksiin, joissa luovuttajan saantoon on sovellettu perintö- ja lahjaverolain 55 §:n huojennussäännöstä 1.1.2017 tai sen jälkeen.

SUOMEN YRITTÄJÄT

Laura Kurki
veroasiantuntija